

# Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

## ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.  
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.  
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.  
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.  
rândul cu litere garmond.

## Inchiderea sinodului.

În șapte ședințe, decurse în cea mai bună armonie, sinodul nostru arhidiecezan și-a terminat lucrările și Sâmbăta, în 4/17 Aprilie la orele unsprezece și jumătate sesiunea ordinară sinodala din anul acesta a fost închisă din partea Esceleței Sale, Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, cu vorbirea următoare:

„Terminându-se agendele avizate la această sesiune sinodala și ajungând acum la încheierea ei, eu mai înainte de toate mulțumesc preabunului Dumnezeu, pentru că ne-a învrednicit a ne întruni și în aceste timpuri grele de războiu, dar mai ales, pentru că în toate lucrările noastre ne-a inspirat Duhul dragostei, al înțelegerii și al înțelepciunii sale.

După Dumnezeu vă mulțumesc apoi D-voastre, domnilor deputați, atât pentru zelul și interesul ce ați dezvoltat și la această ocaziune, în folosul stintei noastre biserice, cât și pentru considerațiunea față de neajunsurile mele. După cari implorând binecuvântarea cerească asupra lucrărilor noastre și asupra D-voastre, declar sesiunea sinodului nostru arhidiecezan ordinar pe anul 1915 de închisă.”

După potolirea aclamațiilor, ia cuvântul P. C. Sa, Arhiman-dritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscopesc, și rostește cuvântarea următoare:

„Escelența Voastră! Domnilor deputați!

Astăzi, la încheierea sesiunii sinodale prezente, când membrii sinodului arhidiecezan sunt gata a se depărta din acest local și a merge fiecare la ale sale, făcând o reprimă asupra lucrărilor sinodale, îndeplinite în acest an, cu bucurie putem constata, că rezultatul acestor lucrări este dintre cele mai mulțumitoare.

Tot asemenea și în ce privește cursul desbaterilor și spiritul ce a animat și condus sinodul în lucrările sale, putem constata cu satisfacție, că în tot decursul sinodului a planat Duhul păcii, între membrii sinodali a domnit armonia și dragostea creștinească.

Aceste rezultate frumoase, și în una și în cealaltă direcțiune, avem a le mulțumi, după Dumnezeu, care ni-a ajutat și ne-a luminat, Esceleței Sale, Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit, ca președinte al sinodului nostru arhidiecezan, care și în acest an, ca și în anii trecuți, a condus sinodul cu parintească iubire și indulgență, cu tact și înțelepciune, în toate ședințele sale.

Imi iau voe dară, Domnilor deputați, ca în numele D-voastre

se exprim Esceleței Sale cele mai cordiale simțăminte de recunoștință și mulțumită pentru ostenelele aduse, implorând dela Dumnezeu, ca să-l țină în viață mulți ani, în deplină sănătate, pentru a conduce și în viitor biserica noastră în calea progresului.”

Se fac nouă ovațiuni Esceleței Sale, care în mijlocul lor părăsește sala de ședințe.

## Ioan Mețianu.

### Patruzeci de ani de Arhierie.

Sub titlul acesta publică „Unirea” din Blaj, în numărul 36, apărut Joi, săptămâna trecută, articolul următor:

În 30 Martie v. s'au împlinit 40 de ani dela consacrarea într-un arhieru a mitropolitului Ioan Mețianu. Actul memorabil s'a petrecut în biserica „grecească” din Sibiiu, la anul 1875, prin mitropolitul Miron Romanul, având cooperarea episcopului de Caransebeș Ioan Popasu.

Din acest prilej presa românească salută cu însuflețire pe arhierul binemeritat, ce întinerit prin faptele sale strălucite privește mândru la opera măreață, înălțătoare de biserică și neam, căreia i-a închinat întreaga Sa viață și la care neîncetat a lucrat până acum la cele mai adânci bătrânețe.

Felicităm călduros din acest prilej pe Marele iubilant dela Sibiiu și îi aducem și noi omagiile noastre de admirație și recunoștință, în numele culturii românești, care dimpreună cu ridicarea poporului românesc averi comune ne-au fost, pe cari le-am înmulțit și cultivat cu împreunate puteri, în frățască bună înțelegere, în tot decursul păstoririi Esceleței Sale.

Ioan Mețianu, cu o rară pătrundere a situației, a determinat nouă căi de prosperare bisericii sale, și a concentrat toate forțele spre o lucrare rodnică și conștientă, care și-a adus cu atâta îmbelșugare fructele sale. Deși a trăit în niște vremi furtunoase, cari angajară toate energiile pentru lupte politice sterile și obositoare, Ioan Mețianu a știut să înfrunte viforele și ocaziile ispititoare, conducând naia bisericii sala cu mână sigură și prevedere clară. Valurile politice nu i-au tulburat nici când vedea limpede, căci bine știa, că puterea bisericii sale residă în consolidarea launtrică și astfel, pe lângă multele ocupațiuni și preocupări inerente oficiului său de mare răspundere, a dat bisericii ortodoxe române instituțiuni noi și a consolidat cele vechi, încât vor vesti numele Lui cu glorie din generație în generație.

Biserica noastră e cu atât mai recunoscatoare mitropolitului dela Sibiiu, cu cât sub înțeleptă lui obla-duire s'au curmat animositățile confesionale, cari atât de mult au paralizat avântul nostru religios, zădărnind de multeori și o colaborare comună, în chestii culturale și de interese obștice, care singură putea să ne

mântuie de halul în care ne aduseră împrejurările nefaste ale anilor din urmă.

La urările de bine ale întregii obști românești ne alăturăm și noi, cu dragă inimă, dorindu-i încă mulți ani dela Dumnezeu, în deplină sănătate și mulțumire.

## Eterna perfidă.

Într'un număr mai recent al ziarului nostru am arătat, cum secretarul de stat din Anglia, Sir Edward Grey, s'a încercat să dovedească în firul unei vorbiri lungi parlamentare, că scopul pentru care tripla înțelegere poartă războiu cu puterile centrale este ușurarea sorții diferitelor popoare din aceste state. «Marea idee pentru care aliații noștri se luptă, — spunea domnul Grey, — este, ca naționalitățile Europei se aibă de aci înainte o viață proprie independentă, și să poată progresa în dezvoltarea lor proprie națională în cea mai deplină libertate, independent, că sunt națiuni mari sau mici»...

Nimic mai fals, decât astfel de declarațiuni, eșite din gura unui Englez. Pentru că Anglia nu a fost niciodată ocrotitoarea intereselor naționale ale altor popoare, ci totdeauna ocrotitoarea intereselor ei proprii economice. Acestea le-a avut în vedere și cu punerea la cale din partea ei a groaznicului războiu mondial, în care ne aflăm aproape de nouă luni. Iar dacă oameni cu mare răspundere, ca Sir Edward Grey, vorbesc acum în fața parlamentului de libertățile altor națiuni, fie mari, fie mici, se face numai pentru a se arunca mreaja, ori undița, spre statele neutre, pentru a fi prinse și trase și ele spre tripla înțelegere, care ar avea mare necesitate de trupele lor bine pregătite și odihnite.

Tema aceasta o tratează de altcum cu multă temeinicie «Moldova» din București, scriind sub titlul «Eterna perfidă» într'un număr mai recent următoarele:

«Dela izbucnirea groaznicului flagel european, în țările neutre și pro- tivnice dublei alianțe se afirmă cu îndârjire, că actualul război este opera Germaniei, care urmărește supremația lumească, cu nerespectul principiului naționalităților. Înainte de a expune vre-un argument, nu contestăm, că în starea de lucruri dinainte de războiu, acesta era favorabil dublei alianțe, și era chiar îndrituită să-l voiască acum, și nu peste câțiva ani, când ar fi urmat să se predea cu mâinile legate la spate.

Dar nu mișelescul atentat dela Saraievo, a cărui victimă a căzut un viitor suveran ceși propusese ca ideal al politicii lui: ridicarea pe o treaptă egală a tuturor popoarelor de sub sceptrul lui, sau vre-un alt motiv extern, care n'avea decât darul de a precipita explozarea stărei încordate de lucruri din Europa, sunt cauzele groaznicului războiu, ci ele sunt cu

mult mai adânci. Un războiu ca acesta nu s'a putut porni din ambiția personală a unuia sau doi... împărați, ci rădăcinile cauzelor lui se înfig în viața economică a tuturor statelor Europei și chiar a întregii lumi. Au trecut vremile, când un războiu se făcea din cauza stricării unui proiect de căsătorie, din cauza ambițiunii de a cuceri un popor liniștit cu sabia, ori din alte nimicuri.

Dacă căutăm, cercetând lucrurile în adâncul lor, să enunțăm în cel mai concis chip posibil cauzele marelui războiu ce se desfășoară în preajma noastră, din întregul acestui complex se desprind două fășii luminoase și de adevăr necontestat:

1. *Rivalitatea economică dintre Anglia și Germania*, la al cărei des-nodământ fatal nu cea de a doua a împins, ci Anglia, căreia i se contesta pe cale pacinică, pe calea muncii fără preget, întâietatea de care până aci se bucura.

2. *Tendențele de supremație ale acelei hymere numite panslavismul*, pornită nu din motive economice, căci la viața economică dezordonată și lipsită de conștiința unui scop, ca aceea a Rusiei, nu poate fi vorba de necesități de expansiune de ordin economic, ci numai de străduirile de stăpânire brutală a unui popor, ce zace în mizerie și întunec.

Aceasta de a doua cauză poate că nu ar fi ajuns nici odată, sau prea târziu, să turbure pacea lumii, dacă s'ar fi găsit în fața Europei civilizate solidaritate; însă invidia britanică și în parte și dorința de revanșă a Franței au turnat gaz pe foc și l-au făcut să fie gata a isbucni la comandă.

De sigur, că veracitatea acestor două motive aci enunțate, pe cari noi le emitem, nu pot fi contestate nici de cei mai incarnați germanofobi.

Și acum luând cartea mare a vi-eței lumii, istoria, și cetind mai mult înțelesul slovelor ei, vom dovedi, că aproape nu a fost mare războiu în Europa, al cărui fitil să nu fi fost pus de negustorii de pe malurile Tamisei. Nu vom căuta să cităm date, căci ele nu vorbesc, ci faptele.

Luând rând pe rând popoarele Europei, cari ajunseseră să domineze prin forța și influența lor continentul nostru, și chiar lumea, vom vedea, că puterea tuturor a fost prăbușită de Anglia.

În primele timpuri ale istoriei europene Franția, cea dintâi, reușise să-și creeze o putere aproape necontestată în Europa, și Anglia își începe opera, întâi prin intrigi de tron în Franția și apoi, văzând că aceasta nu merge, își trece trupele peste canal, pe care puțin după aceea nu știa cum să-l găsească după lupta dela Cressy și gestul măreț și dumnezeesc al fecioarei din Orleans.

Curând după aceasta, prin coloniile ei, se înalță Spania; și Anglia își găsi numai decât mâna, cu care să scoată castanele din foc, găsi prin



cine să lovească Franția. Și în ade-văr, Spania ingenunche Franția, și a-junse la o putere și întindere ne mai pomenită.

(Va urma).

## Sinodul arhiepiscopesc.

### Ședința a șasa.

S'a ținut Vineri, în 16 Aprilie n. Pre-sident I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitro-politul *Ioan Meșianu*, notar de ședință *La-zar Triteanu*.

Notarul Dr. Silviu Dragomir cetește procesul verbal al ședinței premergătoare, care se autentică.

Biroul prezintă rugarea deputatului Dr. Nicolau Bălan, pentru concediu pe re-stul sesiunii, din cauză de morb. Conce-diul cerut se acordă.

Se intră în ordinea de zi. Conform enunțării făcute din partea prezidiului în ședința premergătoare, se trece la alegerea unui asesor ordinar în senatul strâns bise-ricesc, în locul decedatului Galacteon Șa-gău. Escelența Sa, Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Meșianu* face declarația, că după ce ambii reflectanți la postul vacant, Dr. George Proca și Dr. Ioan Lupaș, sunt de egală valoare, și ambii vrednici se ocupe postul vacant, ori care din ei va întruni majoritatea voturilor, Es-celenței Sale îi este binevenit. Escelența Sa numește apoi în comisiunea scrutină-toare ca membri pe următorii deputați si-nodali: P. C. Sa, Protosincolul Dr. Eusebiu R. Roșca și domni Parteniu Cosma și Ni-colae Garoiu.

Se cetește acum lista deputaților si-nodali, pentru a se constata numărul celor prezenți. Răspund și sunt de față 48 de deputați.

Sunt chemați apoi pe rând, în ordine alfabetică, domni deputați, la masa presi-dială, pentru a depune în urnă buletinele de votare. Se dau 46 buletine. Reflectanții Dr. George Proca și Dr. Ioan Lupaș n'au votat.

Comisiunea scrutinătoare numără bu-letinele și constată, că numărul lor e 46. Se desfac apoi buletinele, se numără vo-turile, iar rezultatul e, că Dr. Ioan Lupaș a primit 21 voturi, Dr. George Proca 24 voturi. S'a dat o bilă albă. Președintele, I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, proclamă de asesor ordinar, ales pe viață în senatul strâns bisericesc, pe dl *Dr. George Proca*.

Se face apoi alegerea asesorilor ono-rari, pe noul ciclu de trei ani, în senatul școlar și în cel episcopesc. Iși dau voturile deputații prezenți, iar comisiunea scrutină-toare numără buletinele, le desface, adună voturile și stabilește, că în senatul școlar au întrunit majoritatea voturilor următorii, ca asessori onorari:

Din cler: Vasile Dămian (27 voturi), Dr. Ioan Lupaș (47 voturi), Dr. Vasile Stan (43 voturi). Mireni: Andrei Băseanu (44 voturi), Dr. Lucian Borcia (44 voturi), Dr. Ioan Mișu (46 voturi), Virgil Onițiu (46 voturi), Ioan de Preda (46 voturi). Pe toți aceștia I. P. S. Sa îi proclamă asessori ono-rari aleși în senatul școlar, iar pentru al șaselea post de asesor mirean în acest se-nat ordonează balotajul între candidații Ar-seniu Vlaicu și Dr. Nicolau Bălan.

În senatul episcopesc majoritatea vo-turilor date au întrunit următorii:

Din cler: Romul Furduiu (45 voturi), Teodor Hermann (45 voturi). Mireni: Par-teniu Cosma (45 voturi), Ioan I. Lăpedatu (34 voturi), Pantaleon Lucaș (43 voturi), Victor Fincu (46 voturi), Demetriu Vulcu (34 voturi) și Ioan Vătășan (32 voturi).

Escelența Sa, Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Meșianu* îi proclamă pe toți aceștia asessori onorari a-leși în senatul episcopesc, iar pentru al treile-a post de asesor din cler se ordonează balotaj între Nicolae Borzea și Demetriu Câmpeanu.

Se dau buletinele, se adună voturile și se constată, că în senatul școlar ma-joritatea a întrunit-o Arseniu Vlaicu, iar în senatul episcopesc Nicolae Borzea. Pre-sidiul îi proclamă aleși pe amândoi. Cu a-ceasta alegerile sunt terminate.

Urmează raportul comisiunii școlare. Raportor Dr. Ioan Lupaș. Face cunoscut sinodului cuprinsul raportului consisto-rului arhiepiscopesc către sinod despre viața internă a școalelor din arhiepiscopie și face un frumos și amănunțit eseu des-pre situația în care se află învățământul public în școalele noastre. Vorbește cu laudă despre memorandum înaintat guver-nului din partea I. P. S. Sale, Arhiepiscopu-lui și Mitropolitului *Ioan Meșianu*, în chestia îndreptării rețelilor provocate de noua lege școlară, după ce guvernul a pus în vedere revizuirea acestei legi. În memo-rand se arată, cum ar trebui se fie modi-ficată legea.

Raportorul se ocupă rând pe rând cu cele cuprinse în raportul special al con-sistorului despre viața internă a școalelor din arhiepiscopie, apoi face în numele co-misiunii școlare propunerile următoare:

1. Raportul special al consistorului despre viața internă a școalelor se fie luat în general la cunoștință.

2. Sinodul se declare, că apreciază și aprobă motivele din memorandumul Es-celenței Sale, adresat guvernului.

3. Sinodul se îndrumă consistorul, ca prin cei mai buni profesori dela școalele medii se compună un elaborat referitor la planurile reforme în învățământul secundar din patria noastră, îngrijindu-se, ca la an-cheta ce se va face, se fie invitați și bă-rbați de școală de ai bisericii noastre.

4. Sinodul să își exprime mahnirea pen-tru șicanele ce se mai fac și acum școa-lei românești și susținătorilor ei, și totodată se voteze mulțumită consistorului pentru energia cu care apără interesele școalei con-fesionale române.

5. Consistorul se fie îndrumat, ca se ceară dela locurile competente ștergerea esamenului final cu elevii din clasa VI po-porală elementară și

6. Sinodul se iee la cunoștință cele întreprinse din partea consistorului pentru ocrotirea și organizarea tineretului. Con-statându-se însă, că programul consistorului este prea vast, se recomandă consistorului esecutarea programului în mod treptat.

Discuție s'a născut numai la punctul 3. Au vorbit deputații Lazar Triteanu, Nicol. Bogdan, Dr. Aurel Viad, Arseniu Vlaicu, Ioan de Preda și Escelența Sa, Inaltprea-sfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Meșianu*. Punctul se primește, ca adaosul propus de deputatul Lazar Tri-teanu, ca cele dorite, să se facă nu numai cu privire la școalele secundare, ci și cu privire la școalele elementare populare.

Celelalte propuneri ale comisiunii șco-lare se primesc întocmai, fără discuție.

Ședința se încheie la orele 12 din zi, anunțându-se cea proximă pe Sâmbătă, 17 Aprilie n. la orele 9 dimineața.

### Ședința a șaptea.

Ședința ultimă. S'a ținut Sâmbătă, în 17 Aprilie n. Preșident I. P. S. Sa, Arhie-piscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, no-tar de ședință *Dr. George Proca*. Ședința se deschide la orele 9 dimineața.

Notarul Lazar Triteanu cetește pro-cesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică.

Se intră apoi în ordinea de zi. În nu-mele comisiunii organizatoare raportează *Dr. Vasile Preda* în chestia reclamației P. C. Sale, Protosincolului Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, de a i se recu-noaște îndreptățirea și asupra sumei pe care a primit-o înainte de votarea pragma-ticei de serviciu, ca adaos de scumpete, și care face la an 552 coroane. Comisiunea organizatoare află cererea de îndreptățită și propune, ca cu începere din 1 Iulie 1913 să se asemneze pe seama P. C. Sale și suma de 552 coroane, adaosul de scum-pete, avut mai înainte, până la acordarea unui nou cvincenel.

Sinodul primește propunerea.

Acelaș raportor referează în chestia fundațiunii fericitei în Domnul Virginia Enescu, născută Tipeiu. Cetește raportul consistorului către sinod, cetește testamen-tul decedatei, espune fazele prin cari a tre-cut pertractarea lăsamântului până la fina-lizare, în urmă propune acceptarea și vo-tarea literelor fundaționale, prezentate din partea consistorului, dar cu unele modifi-cări, făcute din partea comisiunii organi-zatoare.

Sinodul votează literile fundaționale, cu modificările făcute de comisiune.

Urmează comisiunea bisericească, care prin raportorul ei, Dr. Vasile Saftu, rapor-tează în chestia regulamentului prezentat din partea consistorului pentru examenele de calificare preoțască în arhiepiscopia greco-orientală a Transilvaniei.

Se intră în meritul chestiei, se pri-mește propunerea deputatului Dr. Silviu Dragomir, ca în loc de arhiepiscopie gre-co-orientală să se spună arhiepiscopie *ortodoxă*, se votează doi paragrafi, apoi deputatul Vasile Gan scoate la iveală astfel de mo-mente, cari indeamnă sinodul să iee dela ordinea zilei proiectul de regulament și să l treacă de nou la consistoriu, spre o nouă studiere a chestiei, cu ținerea în ve-dere a ideilor sulate de deputatul Vasile Gan. Se primește și propunerea deputatu-lui Dr. Silviu Dragomir, ca consistorul să transpună proiectul său corpului profesor al dela teologie, pentru a-și da părerea.

Urmează raportul comisiunii finan-ciare. Raportor Demetriu Moldovan. Ce-tește raportul consistorului în chestia colectei pentru seminarul «Andreian» și propune, ca raportul să fie luat la cunoștință, să se iee cu plăcere act despre colecta întreprinsă din partea Escelenței Sale, Arhiepiscopu-lui și Mitropolitului *Ioan Meșianu*, să se exprime mulțumita Escelenței Sale și tu-turor contribuitorilor și în fine, ca rapor-tul, care a fost tipărit și scos în broșură, să fie trimis fiecărui oficiu parohial spre păstrare în arhiv.

Propunerea se primește.

Tot în numele comisiunii financiare raportează deputatul Nicolae Borzea în chestia fundațiunii *Saguna*. Cetește rapor-tul consistorului către sinod și propune să fie luat la cunoștință, comisiunii să i se deee absolutoriu pentru anul trecut, iar bud-getul anului viitor să fie aprobat și votat.

Propunerea se primește. Acelaș ra-portor referează în chestia fundațiunii *An-dronic*. Cetește raportul consistorului către sinod și propune luarea lui la cunoștință, cu dorința, ca în viitor, după puțină, aju-toarele din fundațiunea aceasta se fie împărțite în mod mai proporționat, după pro-topresbiterate.

Se naște discuție, la care iau parte: Victor Tordășianu, care face și o propunere de întregire, Dr. George Proca, Dr. Ioan Lupaș, Parteniu Cosma, Teodor Hermann, Nicolau Ivan și raportorul. Sinodul pri-mește propunerea deputatului Nicolau Ivan, ca raportul consistorului se fie luat la cunoștință cu aprobare, iar propunerea deputatului Victor Tordășianu se transpune consistorului spre studiere, la propunerea deputatului Dr. George Proca.

Acelaș raportor referează în chestia hotelului din piața Hermann din Sibiu. Constată din raportul consistorului căt a costat hotelul, cari sunt cheltuielile ivite mai târziu, cu cât a fost hotelul închiriat, și propune, ca raportul să fie luat la cunoș-tință, dar consistorul se fie îndrumat se prezinte în sesiunea viitoare socotală exactă finală despre cheltuielile avute cu hotelul. Iar deputatul Arseniu Vlaicu propune, se fie arătată cu exactitate în sesiunea viitoare și rentabilitatea hotelului.

Se primesc ambele propuneri.

Tot comisiunea financiară raportează prin referentul Ioan I. Lăpedatu asupra so-cotelilor de pe anul trecut ale fondurilor și fundațiilor administrate din partea con-sistorului arhiepiscopesc. Comisiunea le-a aflat toate în perfectă regulă. Propune luarea raportului consistorului la cunoștință, apro-barea socotelilor și votarea obicinuitului absolutoriu pe seama consistorului, iar cu privire la supraerogatele făcute în cursul anului trecut, să se deee îndemnare con-sistorului. Se primește.

Acelaș raportor referează în chestia socotelilor de pe anul trecut ale librăriei și tipografiei arhiepiscopescane. Constată o îm-bucurătoare ameliorare a situației în toate privințele. Socotelile sunt în regulă. Pro-pune aprobarea lor și votarea absolutoru-lui pe seama comisiunii administrative. Se primește.

La propunerea aceluiaș raportor se votează bugetul special al tipografiei ar-hiepiscopescane pe anul 1916 și apoi și bud-getul consistorului, care fiind tipărit și îm-părțit între deputați, se consideră de cetit.

Comisiunea școlară raportează prin referentul Victor Păcală asupra raportului consistorului arhiepiscopesc în chestia înfiin-țării unei pedagogii de fete. Se cetește ra-portul consistorului, în care se arată starea lucrului, apoi comisiunea propune men-ținerea concludului adus din partea sinodu-lui în anul trecut în chestia aceasta și in-drumarea consistorului, ca se facă pașii ne-cesari pentru înființarea unei pedagogii de fete.

După lămuririle date din partea Inalt-preasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitro-polit *Ioan Meșianu*, sinodul primește pro-punerea comisiunii.

Comisiunea petiționară, constituită sub presidenția deputatului Constantin Dimian,

## FOIȘOARA.

### Tutunul.

— După O. M. —

(Fine.)

#### II.

Știința înregistrează tutunul în seria *narcoticelor*, tutunul es'te adevărat un mijloc amețitor: conține o materie otrăvitoare pen-tru creeri și pentru măduva spinării. Înflu-ențează, — după cum se fumează, se me-ștecă sau se trage, — întâi asupra simțu-lui gustului și al mirosului, după aceea asupra organelor digestive și respiratorii, în sfârșit asupra nervilor. La început nervii sânt cu prinși de iritare, apoi de amețeață produsă prin nicotină, care în stare curată poate pricinui, luată în mici cantități, vârsări din stomac, amețeli, tremurări, urdinare și con-vulsii. Prin fermentare și prin preparare măestrită planta pierde o mare parte din substanța otrăvitoare. Astfel se explică fap-tul, că omul fumător se obișnuiește în ge-neral ușor cu veninul.

Dar este tot așa de adevărat, că în-ghițirea deasă a salivei nicotinate provoacă boale de stomac, ear inspirarea fumului a-duce cu sine inflamațiunea căilor respiratorii. Cu cât este mai mare inclinațiunea spre boală a individului, cu atât mai răgubtor este efectul fumului. Cea mai stricăcioasă par'e a fi f'marea țigarelor.

Turburările corporale, întâi neînsem-nate, se schimbă în miile de cazuri într'o completă intoxicare. Simptomele sale sânt: tremurul membrelor și slăbia muș-hilor, bă-tăile de inimă, neliniștea și iritarea, toate acestea ar fi semne să ne cum'ntim și să ne venim în fire. La fumători pătimași s'a observat chiar și paralisia progresivă (ade-că înmuierea creierilor) și pierderea vederii, ca urmări desastroase ale consumării de tutun.

În fața unor asemenea efecte este ușor de înțeles, că se fac încercări serioase și foarte minuțioase pentru a păzi tinerimea de relele tutunului. Știm bine, că v'ociunea și tăria ei spirituală este extraordinar în-gnită prin deprinderea fumului. Pasiunea aceasta oprește plămânii în dezvoltare și contribuie la pipernicirea corpului. Scăderea aptitudinilor militare stă în legătură cu ră-spândirea fumului pătimaș în sirurile tinerimii.

Adăogați observarea, că fecunditatea scade la popoarele, la care fumează și bă-rbați, și femeile. S'a constatat în unele lo-curi, că femeile ocupate în fabricile de tu-tun au puțini copii și de obicei expuși boalelor. Pe temeiul cunoștințelor dobândite în mod științific, se poate susține cu tot drep-tul, că fumatul este otrăvă pentru popor.

Dar se zice, că tutunul produce „plă-cere delicioasă”, și că fumatul „liniștește” nervii omului muncit, îl fac să supoarte multe ceasuri de mahnire, restabilește echilibrul sufleteșc!

Lumea de astăzi trăește vremuri ex-traordinare. Tot felul de nezuințe și încor-dări supraomenești atacă tot mai năvalnic viața nervilor noștri.

Cu toate acestea e mare întrebare: oare asemenea mijloc de „liniștire” nu este mai rău, decât însăși suferința, care ar fi să o izgonească? Este oare corect, ca nervii noștri obosiți să-i amestim prin otrăvă ho-tărâtă, și puterile vitale, când refuză servi-ciul, să le înțetăm la muncă mai bună prin consumarea nicotinei? Dacă acceptăm pă-rerea, că mijloacele de plăceri contribuie la bună starea corpului, făcându-l mai ușor și mai vioi, în acest caz întrebuintarea ar fi deplin motivată. Savanți actuali, în ma-iortatea lor, încearcă a dovedi sau sânt convinși de adevărul afirmațiunii lor, că: mijloacele de plăceri îmboldesc activitatea inimii și circulația sângelui și astfel, g'state moderat, înăuăreșc favorabil asupra lucrării nervilor și creierilor! Aici aparține, — afară de alcool, cafea și ceai, — și tutunul. Mij-loacele acestea fac ca puterea nervilor noș-tri să fie la înălțimea cerințelor...

Acceptând, cum am z's, acest punct de vedere, trebuie să adm'tem, că nu sântem îndreptățiți a osândi necondiționat și în gară mare o c' gustare compătăță a di-feritelor materii iritante. Este doar știut, că toate popoarele și în toate timpurile au ma-nifestat un impuls puternic întru a-și pro-cura stimulante. Nu este aceasta o probă, că darurile firești ale omului sânt superi-oare boldurilor animale?

Cei mai mulți oameni sânt de acord și consideră întrebuintarea și consumarea felurilor mijloace de plăceri, — întocmai ca lumea învățaților, — drept o îmbogățire îndreptățită a vieții, pentru a desvolta cât mai mult bucuria de a munci și a păstra aptitud'nile și sănătatea omului, care ocuă în natură o poziție particulară și priv leg'ată. Nutreământul singur nu înalță pe om! Toc-mai pentru aceea, nu se strică mașina cor-pului său, dacă uneori se îndeamnă să lucreze cu o încordare mai mare de aburi... Astfel de păreri sânt nespuse de ad-menitoare! Și, în adevăr, este greu să ai altă filozofie în timpuri, care se năzuiesc că-tră un trai tot mai rafinat și către polte tot mai numeroase și mai variate.

Oare un popor n'ar putea deveni mare și capabil de lucruri bune, chiar și fără a-romele aduse de peste țări și mări? Înaintarea economică a unei țări se datorește oare alcoolului și celorlalte stimulante, con-sumate de locuitori? — Sigur că nu. Tot așa nici tutunul, otrava dulce și ametoare, nu va fi mijlocul indispensabil pentru a face poporul mai moral, mai văzjos și mai greu de biruit.

Oare vorbe frumoase s'ar rosti în fa-voarea mijloacelor de plăceri, un cap înțele-gător va simți îndată, că toburile sânt di-sonante! Ni se dau motive aparente, aramă în loc de aur. Insuși Moleschott, celebrul profesor și cercetător, care aprobă întrebui-nțarea tuturor stimulantele, mărturisește într'un „moment de slăbiciune”, că totuși



referează prin raportorul Dr. Ioan Dobre, că o singură petiție i s'a predat, ca întrată la sinod, a preotului Vasile Nașcu din Bălba, tractul Bistriței, care cere un ajutor anual de 200 coroane, în schimbul birului primit dela credincioși. Propune și sinodul decide, ca petițiunea se fie transpusă consistorului spre competență de rezolvare.

Budgetul sesiunii actuale sinodale se stabilește în suma de 4266 cor. 40 fileri, iar autenticarea procesului verbal despre ședința aceasta se va face Duminecă, în 18 Aprilie n. după sfânta liturgie, prin deputații cari se vor mai afla în Sibiu.

Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Mețianu* constată apoi, că toate lucrările sinodului sunt terminate. Mulțumește deci întâi preabunului Dumnezeu apoi domnilor deputați pentru munca sevărită și declară sesiunea sinodală ordinară a anului acestuia de încheiată.

În numele sinodului P. C. Sa, Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, aduce Escelenței Sale mulțumiri caldureose pentru buna și înțeleaptă conducere a desbaterilor din sinod, dorindu-i încă mulți ani fericiți de viață.

Se fac sgomotoase ovațiuni Escelenței Sale și deputații sinodali părăsesc sala de ședințe la orele unsprezece și jumătate.

## Răsboiul.

În Polonia-rusească și în Galiția nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. În Carpați Rușii au îndreptat atacuri nouă asupra trupelor noastre, cari însă au fost respinse, cu pierderi mari pentru dușman, dela care 1290 soldați au ajuns în captivitate la noi. În Bucovina e luptă de artilerie. În Franța și Belgia toate încercările aliaților, de a scoate pe Germani din pozițiile lor, au fost zadarnice și atacurile lor au fost respinse cu mari pierderi pentru aliați. Bombardarea Dardanelor a fost întreruptă, ori amânată până la vremuri mai bune. Ținând cont deci de acest fapt, precum și de faptul, că nici ofensiva Rușilor din Carpați și nici a Francezilor de pe lungul lor front de bătae nu face nici un spor, se poate deduce, că tripla înțelegere e pe calea de a fi învinsă cât mai curând, dacă cumva nu vor intra alte forțe nouă în acțiune. La granițele sârbești și muntenegrene e liniște.

## Înștiințare.

Având trebuință de făină de grâu curată pentru Sf. Paști, am reușit a esonera dela dl ministru din România pentru bisericile din tractele Sibiu, Sălște și Avrig un vagon de făină, calitate bună, cu 45 bani kg ul, plus spesele de transport dela gara Căneni încoace. Din oarecare precauție dl ministru de finanțe din România a pus condițiunea, ca fiecare preot să ridice în persoană 30 kg. din gara Căneni, Vineri și Sâmbătă înainte de sf. P-ști; dar neavând preoții pașapoarte și fiind și timpul scurt, făina nu s'a putut ridica și astfel vagonul s'a pus

sânt mijloace de prisoș și adese stricăcioase, ce sperie somnul, fac sângele să clătească, irită creierii, irită boldul sexual, și deșteaptă patimile.

Să fim sinceri: nici tutunului nu putem să-i dăm certificat mai bun. Ne place, ne tînește, dacă sântem fumători; însă agită creierii și nervii, și numai la părere liniștește, în realitate roade puterile corpului la mii de oameni. Acesta este adevărul curat!

Firește că după atâtea veacuri de când se fumează, dorința de a consuma tutun este aproape moștenită. Fumătorul simte respărată tr. buintă a plantei narcotice, înocmai cum băutorul arde de dorul păharului plin. Dar existența noastră, în cele din urmă, totuși ar fi mai frumoasă, mai cuprinzătoare și mai mîlă, când ne am reținea dela băut și dela fumat. Bilanțul vieții multor oameni de seamă s'ar încheia fără defecție așa de jalnice.

Nu ne facem iluzia, că lupta noastră împotriva stimulamentelor va fi însoțită de succese apropiate; — desrădăcinarea obiceiului vechi care stău în legătură cu modul de muncă și de trai, este peste măsură grea. Vor veni însă alte timpuri, cu oameni mai buni, cari au să creeze moravuri mai nobile, învățături mai sănătoase și idei mai înalte de viață omenească.

în deposit la dl Mocanu, controlor al băncilor populare în județul Ilfov, cu locuința în Cănenii de Arhș.

Intervenind d'n nou la dl ministru în București, am esoperat concesiunea pentru estradarea acestui vagon Preaon. Dni protopresbiterii ai tractelor numite sunt rugați a cere dela preoți revers despre primirea a 30 kg făină și cu acestea să se prezinte în gara Căneni, atunci când vor fi încunotînți de dl Mocanu, pentru a lua făina la primire.

Acel domn protopop care nu ar putea trage frontiera, să-mi trimită reversele mie cu împuternicirea, ca să pot eu ridica făina pentru acel tract și să o trimit la destinație

Tâlmăce', 4/17 Aprilie 1915.

Ioan Roman  
paroh.

## Camaradul credincios.

— D. la biroul de presă al ministerului imperial și regal de răboiu din Viena. —

O pildă de vînșorie, de îndrăzneală și de tovarășia fidelă aflăm în istoria unui simplu ostas, care în urma unei patroări izbucite a obținut distincția cea mai înaltă ce poate fi acordată unui simplu soldat: *Medalia de aur pentru vitejie*.

Regimentul ardelean de infanterie Nr. 31 era în luptă cu rușii și se îngropase în fața pozițiilor dușmane. Într-una din zile era vorba să se facă o recunoștere, pentru a afla mai tîn ore rușii ocupate tranșeele, și dacă da, cam în ce număr?

Întreprinderea se socotea grea și primejioasă, de oarece patrula avea să înainteze până aproape de poziția inamicului, ca să-și poată realiza scopul. Rușii, neadormiți cum erau, trăgeau mereu focuri, de cîteori se ivea câte un cap din tranșeele noastre.

Comandantul companiei a spus întâi, la ce primălie se expune soldatul care ia parte la o recunoștere, și apoi a întrebât fa-ciorii: care dintrinsii se prezintă de bunăvoie? S'au prezentat cu toții, liniștiți și în voie bună. Sub conducerea caporalului Schuster s'a alocuit o patroă dintr-un soldat și cei mai iscusiți. Din ceata mică făcea parte și infanteristul *Vasile Ban*, om nepretentios, dar plin de curaj, care se deosebise la toate ocaziile între cei mai harnici militari.

Vînșorii au pornit la drum. Cam trei sute de pași au străbătut desupărți de dușman. Atunci s'au oprit, ear infanteristul Ban s'a furisat singur până la pederilele de sarmă rusești. Acum i s'a patrola a fost zărită și un foc omorător s'a deschis din toate părțile asupra ei. Ban, infante istul, care se găsea mai aproape de dușman, era cu deosebire expus gloanțelor. Mai întâi un glont i-a spintecat cureaua. Ban în toată liniștea și-a deshoiat-o și împreună cu țesca de patrone nrețioase a vărât-o în sacul său de pâne. Cămășia lui și pantalonii asemenea erau sfărtați de împușcături. Bravul infanterist a făcut acum un lucru foarte corect: cu sara lui s'a îngropat, pe cât a putut, în pământul înghetat tîn. În această situație a stat șase ceasuri întregi, până ce s'a lopotat. Acum s'a hotărât să plece îndă. Rușii, patru la număr, cari îl pândiseră, descărcară un foc vioțent asupra lui și îl loară la goană. În retragerea sa periculoasă a dat peste cadavrul unui camarad din patrola, în care moartea fusesse cimplt seceris. Ban nu voia să lase armele mortului în mâinile dușmane; a ridicat arma soldatului cizut, i-a luat și cureaua cu baioneta, și cu sarcina în spate și-a urmat drumul, până când a dat earăș peste un soldat din patrola: era infanteristul *Lezak*, greu rănit și întins la pământ. Pe acesta trebuia să-l scape de captivitate, căci cei 4 ruși sosiră cu totul aproape. Repede h tărât, Ban a ridicat corpul greu al sotului de arme, l-a pus pe umeri și așa a urcat drumul spre întăriturile regimentului său.

Istovit de puteri, Ban a ajuns norocos la santul sigur, scăpând pe *Lezak* și armele soldatului căzut. Infanteristul *Lezak* a avut de asemenea tăria să nu și părăsască arma, ci să o tărăscă după sine, de și era greu rănit.

Mai zăceau însă patru viteji morți din patrola, la o depărtare de 300 pași dela tranșeele rusești. Ban nu avă odihnă: morții acestia nu trebuiau lăsați în mâinile rușilor. Îndată ce infanteristul s'a restabilit încâtva, s'a dus la comandantul coloanei sale, la stegarul *Kremer*, și s'a rugat să-i dea câțva oameni, ca să poată aduce pe cei căzuți.

Trei camarazi îndrăzneți l-au însoțit îndată în a doua cale spre întăriturile, ce împrăștiau moartea. Întai au găsit cadavrul caporalului *Schuster*, despoiat cu desăvârșire de rușii, cari trecuseră pe acolo. Cadavrul l-au adus la ai noștri.

În considerare că transportarea s'a făcut cu mare greutate s'a trimis o patroă a serviciului sanitar, cu unelte necesare,

să aducă pe ceilalți trei soldați morți. Nici da astă dată nu s'a lăsat infanteristul Ban ci a condus el însuși patrola. A treia oară a executat marșul bogat în pericole, și earăș a reușit să se întoarcă înapoi cu jalnica sarcină a cadavrelor tovarășilor săi. Abia acum, omul de inimă bună și eroică, soldatul desprețuit de moarte s'a hotărât să-și odihnească trupul obosit și să se bucure de binele săvârșit.

## NOUTĂȚI.

Se întrunește parlamentul. Pe astăzi, Luni, e convocată la Budapesta dieta ungară, pentru a vota mai multe proiecte de legi urgente, cari îi vor fi prezentate în cursul ședinței de astăzi. Intre ele se află și proiectul de lege, prin care îndatorirea de a face serviciu militar ca glotaș, *se estinde până la anul 50-lea al etății*, începându-se cu anul 18-lea al vieții. Conform acestui proiect de lege, toți glo-tașii pot fi întrebuințați în viitor pentru întregirea armatei comune și a honvezimei, dacă va cere necesitatea. Acelaș lucru s'a ordonat și în Austria, prin rescript împărătesc.

Congresul reuniunilor de pace. Din 7 până în 10 Aprilie n. s'a ținut la Haga o întrunire internațională. Au luat parte 31 de persoane: din Germania, America nordică, Austria, Ungaria, Belgia, Anglia, Olanda, Norvegia, Suedia și Evetia. Congresul a discutat despre lucrurile ce sânt de săvârșit după încetarea ostilităților, și despre modul cum s'ar putea păstra o pace durabilă. În acest scop ar fi de dorit, ca organ zarea tribunalelor permanent de pace din Haga să se introducă în tratatul de pace, care se va încheia. S'a votat în unanimitate programul unde se accentuează că parlamentele au să controleze mai în adins politica externă. Fecare stat are să înființeze un organ central în interesul asigurării unei păci trănice.

Profesor decorat. Cunoscutul profesor *Röntgen*, împlinind zilele acestea șaptezeci de ani ai etății, a fost decorat cu crucea de fier pe bandă neagră-albă. Împăratul *Wilhelm*. În adresa trimisă profesorului distincții, scrie că poporul german nu poate să fie de ajuns recunoscător față de bărbatul, care a descoperit razele *Röntgen*, căci efectul binefăcător al acestor raze s'a dovedit tocmai acum în răboiul actual.

Generalisimul e grav bolnav. Marele duce *Nicolae Nicolae*, supremul comandant al armatelor Rusiei, s'a bolnăvit de o boală periculoasă de fiart. Se zice, că doctorii ar fi constatat umflătură de natură canceroasă.

Semnele primăverii. Călători sosiți de pe la Brașov spun, că în ținuturile din partea locului se pot vedea grupe de câte 10—20 cocostărci umbland pe șesurile băltoase. În anii precedenți, pe vremea asta, păsările călătoare erau încă departe de țara noastră. Acum poate sgomotul tunurilor dela Dardanele li-a grăbit sosrea pe plajuri mai liniște, să vestească biruința și pace apropiată.

Căpitan distins. *George Petricevici*, căpitan la regimentul de infanterie nr. 16, este distins cu crucea de cavalier al ordinului *Leopold* cu decorație de răboi. Numitul căpitan, cu câteva sute de oameni, a pus pe fugă trei regimente de ale rușilor și a salvat astfel un întreg regiment cu artileria și. *Petricevici* se află acum rănit într-un spital.

Aviatorii armatei noastre. Consulul general muntenegrean dela Londra primește înștiințarea, că în urma bombardamentului aviatorilor austro-ungari asupra *Podgorței* au fost omărate 23 persoane și 100 rănite.

Alegeri pentru camera din Grecia. Se anunță dela Atena, că alegerile de deputați ai camerei se vor îndeplini în prima jumătate a lunii lui Mai. Teritoriul *Macedoniei*, care participă la alegeri, s'a împărțit în cinci cercuri electorale.

Prețul făinei de cucuruz. Pe temeiul hotărârii ministeriale, în orașul nostru s'a stabilit prețul făinei de cucuruz cu 46 coroane de 100 chilogramme, începând cu ziua de 18 Aprilie n. Un chilogram costă 56 (cincizeci și șase) fileri. Cine cere mai mult, comite transgresiune și are să fie pedepsit.

*Doi frați decorați cu crucea de fer.* Ambii frați: *Alexandru Căpitan* în Regimentul de Inf. Nr. 31 și *Leonida Popp*, Locotent în Regimentul de husari Nr. 1, — fiii mai mari a D. lui *Medic color* el Dr. *Ioan Popp*, din Sibiu — au fost distinși pentru ținuta lor vitejească și esemplară în fața dușmaului, de cătră împăratul *Wilhelm* al Germaniei cu crucea de fer.

Prima Maiu. Socialiștii au hotărât pre-tutindenea, ca în ziua aceste, cu considerare la răboiu, ziua de prima Maiu să nu fie serbată.

Tărg la Abrud se ține în 2 și 3 Maiu n. 1915. Și anuma Duminecă în 2 Maiu tărg de vite, ear tărgul de mărfuri în 2 și în 3 Maiu.

Cartofi prăjiți în stradă. Consiliul comunal din Viena a hotărât să ridice cup-toare publice la locuri potrivite, pentru a prăji și a vinde cartofi cu sare. Cartofii se aduc din proviziile capitalei și au să se vândă cu preț fix și ieftin. Acest aliment ar fi un mijloc de desăgubire pentru persoanele, care nu se ajung cu porțiunile de pâne stabilite de autorități.

Dela spitalul militar. A murit infanteristul *Iosif Haas*, dela regimentul de infanterie numărul 18, din comitatul *Sopron*ului, de 32 ani, si va fi înmormântat astăzi, Luni, la orele 3 d. a. A murit fruntașul titular *Ioan Batelka*, din Moravia, de 30 ani, și va fi înmormântat astăzi, Luni, la orele 3 d. a. ambii din casa mortuară a spitalului de garnisonă din loc, după rital romano-catolic.

Omorurile dela Memel. În mol autentic s'a făcut constatare, că din prilejul invaziunii rușilor la Memel și în ținutul acestui oraș au fost omărați 63 de cetățeni, 43 sunt răniți și 458 au fost țarați după sine de trupele rusești. Intre nenorociții duși se aflau 189 femei și copii.

Impotriva celor ce voiesc răboiul cu tot prețul. Ziarii italieni *Idea Nazionale* scrie despre manifestările mai nouă ale intervenționistilor și ale neutralilor din Italia, osândind cu asprime desfrăul dovedit cu această ocazie. Patrioții adevărați italieni trebuie să roșească în fața acestor acțiuni. Popoarele Europei duc greul și necazul răboiului fără să murmure; în Italia însă trebuie să-și facă drum patriotismul fals, ușurinta demagogilor de profesie și isprăvile politicianilor de cafele. Nici chiar în statele balcanice, zice *Idea Nazionale*, nu se petrec asemenea scene de scandal în timpuri serioase, care au să decidă asupra viitorului națiunilor.

Turcii despre succesele armatei austro-ungare. La Constantinopol se urmărește cu deosebire atnțiune dezvoltarea luptelor din Carpați, a căror importanță pentru mersul răboiului este recunoscută. Presa turcească scoate la iveală rezultatele dobândite de trupele noastre ajutate de-ale Germaniei și arată neputința atacurilor îndărjite rusești. Asupra succesului final ziarele din Constantinopol au cele mai bune speranțe.

De ce n'au reușit planurile rusești. *Radco Dimitriev* a declarat unui zărist, că planurile de răboi rusești n'au reușit așa cum s'a așteptat, fiindcă rețeaua căilor ferate în Rusia este defectuoasă. Sfârșind răboiul, împărăța dela nord are să-și completeze liniile ferate prin construcții uriașe, care vor costa câteva miliarde de ruble.

Ambulanță suedeză în serviciul armatei noastre. Autoritățile austro-ungare au primit ofertul făcut de guvernul din Stockholm de a trimite la frontul nostru dela nord o trăsură de ambulanță sub conducerea medicilor suedezi și a Irigijtoarelor din Suedia. Ambulanța, al cărei șef este doctorul *Bauer* dela Malmö pleacă astăzi, Luni, în 19 Aprilie n. din Suedia. Faptul regatului nordic este semn de simpatie cu totul deosebită pentru bravele noastre trupe.

Bioscopul *Apollo* de pe Piața *Harmann* va reprezenta Luni și Marți în 19 și 20 Aprilie n. 1915 următorul program: *Prăpăstii dealungul Dunării*, după natură. Cuibul în vifor, piesă din răboiu în 4 acte. Ducele exotic, comedie în 2 acte. Cei 400 de dolari, dramă într'un act.

## Teatru.

Luni, în 19 Aprilie: *Prințesa Margareta*, operetă în 3 acte, cu concursul tenorului *Gürer*, în beneficiul corului de operete.

Marti, în 20 Aprilie: *Cerul pe pământ*, farsă în 3 acte de *Iuliu Horst*.



Szebenvármegye alispánjától

3364/1915 alisp. sz.

(53) 1—1

## Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye törvényhatóságánál elhalálozás folytán megüresedett egy **árvaszéki ülnöki** állásra és ennek betöltésével esetleg megüresedő egyéb állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állások javadalmazásáról az 1904 évi X. t. c. és az 1912 évi LVII. t. c. intézkedik.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. t. c.-ben előírt minősítéstük igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a főispán urhoz címezve, a 125.000/1902. B. M. sz. rendelettel kiadott V. Ü. Sz. 4 §-ában előírt módon hozzámm 1915 évi május hó 31-ig bezárólag annál is inkább adják be, mert a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben, 1915 évi április hó 18. án.

**Fabritius**  
alispán.

Nr. 129/1915.

(51) 3—3

## Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Răchita Purcăreț** (Sebespurkäreč), se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasionale în Tab. B pentru dotația dela stat.

Dela candidați se cere calificare de 8 clase gimnaziale.

Concurenții au să și înainteze cererile subsemnatului oficiu protopresbiterial și până 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică, spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 26 Martie 1915.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

**Sergiu Medean**  
protopresbiter.

## „MARGINEANA”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Poiana (comitatul Szeben).

## Convocare.

Domnii acționari ai institutului „Mărgineana”, sunt invitați prin aceasta la

## a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Poiana, Duminică la 9 Maiu 1915 n la orele 2 p. m. în localul institutului cu următorul

## Program:

1. Deschiderea adunării generale și constituirea.
2. Bilanțul anului de gestiune 1914, raportul direcțiunii, raportul comitetului de supraveghere și darea absolutului.
3. Distribuirea profitului curat realizat conform bilanțului.
4. Alegerea alor 3 membri în direcțiune pe timp de 3 ani.
5. Fixarea dividendelor și a marcelor de prezență.
6. Eventuale propuneri conform § 25 din statute.

N. B. Domnii acționari cari, în sensul § 16 din statutele societății, doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențieri, sunt poști a-și depune actiile și eventualele documente de plenipotență la cassa institutului cel puțin cu 1 oră înainte de deschiderea adunării.

La caz că nu se întrunește numărul suficient de acționari, adunarea generală se va ține la 8 zile, conform §. 21 din statute.

Poiana, la 14 Aprilie 1915.

(55) 1—1

## Direcțiunea.

## Activa. Contul bilanț cu 31 Dec. 1914. Pasiva.

|                                         | K         | f  |                             | K       | f  |
|-----------------------------------------|-----------|----|-----------------------------|---------|----|
| Cassa în număr                          | 42,855    | 02 | Capital societar            | 80,000  | —  |
| Cambii de bancă                         | 243,546   | 47 | Fondul de rezervă           | 53,923  | 39 |
| Cambii de bancă cu acoperire hipotecară | 123,536   | —  | Fondul cultural filantropic | 589     | 89 |
| Imprumuturi hipotecare                  | 378,927   | —  | Fondul bisericeii nouă      | 467     | 94 |
| Imprumuturi pe obligați cu cav.         | 61,270    | —  | Depuneri spre fructificare  | 899,072 | 08 |
| Efecte                                  | 17,405    | —  | D.videndă neridată          | 117     | —  |
| Credite de Cont-curent                  | 165,288   | 07 | Diverse conturi creditoare  | 2,429   | 80 |
| Realități de vânzare după amortizare de | 3,186     | 78 | Interese transitoare        | 3,887   | —  |
| Mobiliar                                | 520       | —  | Profit curat                | 10,031  | 90 |
| după amortizare de                      | 40        | —  |                             |         |    |
| Diverse conturi debitoare               | 265       | 41 |                             |         |    |
| Interese restante                       | 13,860    | 53 |                             |         |    |
|                                         | 1,050,523 | 50 |                             |         |    |

## Debit. Contul profit și pierdere. Credit.

|                                                        | K      | f  |                             | K      | f  |
|--------------------------------------------------------|--------|----|-----------------------------|--------|----|
| Interese pentru depuneri                               | 48,381 | 70 | Interese:                   |        |    |
| Spese:                                                 |        |    | dela cambii                 | 28,300 | 02 |
| Salare                                                 | 3,100  | —  | dela hipotecă               | 25,504 | 47 |
| Marce de prezență                                      | 1,110  | 99 | dela obligațiuni cu caventi | 3,421  | 87 |
| Chirie, imprimare, porto, luminat, încălzit etc.       | 3,129  | 03 | dela cont-curent            | 12,885 | 56 |
| Contribuțiune:                                         |        |    | dela efecte                 | 1,030  | 20 |
| Dare directă și restanță și curentă, aruncuri și comp. | 6,725  | 84 | Provizii                    | 6,262  | 29 |
| 10% dare după int. dep.                                | 4,838  | 17 |                             |        |    |
| Amortizări:                                            |        |    |                             |        |    |
| dela realități                                         | 46     | 78 |                             |        |    |
| dela mobilier                                          | 40     | —  |                             |        |    |
| Profit curat                                           | 10,031 | 90 |                             |        |    |
|                                                        | 77,404 | 41 |                             |        |    |

Poiana, la 31 Decembrie 1914.

Nicolae Dobrotă m. p., director-executiv. Constantin Radu m. p., cassar. Romul Vraciu m. p., contabil.

## Direcțiunea:

George Bărbat m. p., preș. Ilie Moga m. p. Ioan Moga m. p. Ilie Dăncilă m. p.  
Ioan Dăncilă m. p. Ioan Muntean m. p. Dumitru Ghișe m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului, purtate în bună regulă. Deci Vă propunem a da absolutul direcțiunii și subsemnatului comitet pentru anul de gestiune 1914 în privința împărțirii profitului curat ne alăturăm într-o toate la propunerea direcțiunii.

Poiana, la 14 Aprilie 1915

## Comitetul de supraveghere:

Ioan Vlad m. p., preș. George Radu m. p. Ioan N. Oprean m. p.  
Nicolae Fântână m. p. Constantin Dobrotă m. p.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

## „NOIANA”,

institut de credit și econ., soc. pe acții în Noul-Român (Oláhujfalu).

## Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Noiana” societate pe acții se invită conform §§-lor 15 și 16 ai statutelor societății la

## a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Noul-Român în localul institutului la 29 Aprilie st n. 1915 la 9 ore a. m.

## Obiectele:

1. Constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere, și aprobarea bilanțului pe anul 1914.
3. Distribuirea profitului curat, conform bilanțului și darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghere.
4. Alegerea membrilor în direcțiune.
5. Statorirea marcelor de prezență.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare cu vot decisiv au să depună actiile, eventual documentele de plenipotență la cassa institutului nostru cu cel puțin o zi înainte de adunare (§ 17 din statute).

(54) 1—1

## Direcțiunea.

## Contul bilanț cu 31 Decembrie 1914.

| Activa—Vagyon.                          | Mérleg számla 1914 év dec. hó 31-ével. | Pasiva—Téher.                                                     |            |
|-----------------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|------------|
|                                         | K f                                    | K f                                                               |            |
| Cassa în număr — Pénztár készlet . . .  | 5,117.25                               | Capital social — Részvénytőke . . . .                             | 42,000.—   |
| Escont de cambii — Bank váltók . . .    | 143,917.—                              | Fond de rezervă — Tartalék alap . . .                             | 11,012.—   |
| Imprum. hipot. — Jelzálogos kölcsönök . | 7,330.—                                | Fond pentru scopuri de binefaceri — Jótékonykezélu alap . . . . . | 214.17     |
| Cont-curent — Folyó számla . . . . .    | 2,405.07                               | Depun. spre fructificare — Betétek . . .                          | 62,042.78  |
| Efecte — Értékpapír . . . . .           | 3,300.—                                | Reescompt — Visszeszámitolás . . . .                              | 39,577.—   |
| Mobilier — Felszerelés . . . . .        | 700.—                                  | Prodiversi — Hitelezők . . . . .                                  | 301.71     |
| amortizare — leírás . . . . .           | 70.—                                   | Div. neridicate — Fel nem vett osztalékok .                       | 91.—       |
|                                         | 630.—                                  | Interese transitorii — Átmeneti kamatok .                         | 2,428.83   |
|                                         |                                        | Profit curat — Tiszta nyereség . . . .                            | 5,031.83   |
|                                         | 162,699.32                             |                                                                   | 162,699.32 |

## Contul profit și pierdere.

| Eşiite—Kiadás.                                     | Nyereség és veszteség számla. | Profit—Bevétel.                                                      |           |
|----------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-----------|
|                                                    | K f                           | K f                                                                  |           |
| Int. după depuneri — Betéti kamatok . . . . .      | 3,292.69                      | Profit transpus din 1913 — 1913. évi nyereség atozat . . . . .       | 637.67    |
| Int. de reescompt — Vissleszámitolási kam. . . . . | 4,780.33                      | Interese dela cambii — Kamatok . . . . .                             | 10,032.09 |
| Contribuţiune şi aruncuri — Adó 1,012.12           |                               | Int. dela imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsön után . . . . . | 80.35     |
| Contrib. 10% dare la int. depun.                   |                               | Int. dela cont-curent — Folyószámla után . . . . .                   | 49.76     |
| 10% betéti kamut után . . . . .                    | 329.27                        | Int. dela efecte — Értékpapírok után . . . . .                       | 168.—     |
|                                                    | 1,341.39                      | Provizii — Jutalékok . . . . .                                       | 5,786.04  |
| Salare — Fizetések . . . . .                       | 1,200.—                       |                                                                      |           |
| Spese — Költségek . . . . .                        | 480.51                        |                                                                      |           |
| Porto — Postadíj . . . . .                         | 186.83                        |                                                                      |           |
| Chirie — Házbér . . . . .                          | 100.—                         |                                                                      |           |
| Competinţe de timbru — Illetékek . . . . .         | 54.33                         |                                                                      |           |
| Marce de prezenţă — Jelenléti díjak . . . . .      | 316.—                         |                                                                      |           |
| 10% amort. din mob. — Felszerelési törl. . . . .   | 70.—                          |                                                                      |           |
| Profit curat — Tiszta nyereség . . . . .           | 5,031.83                      |                                                                      |           |
|                                                    | 16,803.91                     |                                                                      | 16,803.91 |

Noul-român, la 31 Decembrie 1914 — Oláh-Ujfalu, 1914. évi December hó 31-én.

## Membrii direcțiunii — Igazgatósági tagok:

Aurelian Negruțu m. p., preș dintel dir. Ioan Giurca m. p. Lazar Cocos m. p.  
Aurel Oprean m. p. Maximilian Budac m. p. Lesman Arnold m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului. — Aólírott felüyző bizottság a jelen mérleg számlákat megvizsgálta és az intézet könyveivel teljes összhangzásba és rendben találta.

Membrii comitetului de supraveghere: — Felügyelő bizottsági tagok:

Ioan Holerga m. p., preș. Vasile Aron m. p. Lesman Mór m. p. Sim. Candea m. p.  
Nicolae Balu m. p. Ion Vasiu m. p. Mateiu C Jiga m. p., rev. expert al „Solidarității”.

## „LUMINA”

institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiu.

CENTRALA: Telefon Nr. 177.

FILIALE:

SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 7.

MURĂȘ-OȘORHEIU și TURDA.

Capital K 600,000.— Fonduri K 50,000.—  
Depuneri „ 2,000,000.— Active „ 2,800,000.—

Primește depuneri **5%** interese fără anunț. Pentru depuneri spre fructificare cu **5%** neri mai mari de durată mai lungă cu anunț, dela corporațiuni bisericești ș. a. și dela particulari se acoardă și interese mai mari. — Darea după interesele de depuneri o plătește institutul. — Depuneri se pot face și prin postă fără spese prin curi, cari se pun la dispoziție la cerere, deasemenea se pot face și ridicări prin postă fără spese de porto.

(40) 5—

## Direcțiunea.

## Requisite de scris

se pot procura dela

Librăria arhidiecezană

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.